

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/112/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4119205548
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Šaligová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4119205548.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Denisy Šaligovej a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Renáty Pátrovičovej v spore žalobkyne: A. B. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. A. XXXX/X, XXX XX E., zastúpenej JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom so sídlom Farská 40, 949 01 Nitra, proti žalovaným: 1/ F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, XXX XX E., 2/ I. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. A. XXXX/X, XXX XX E., zastúpeným JUDr. Stanislavom Pavlom, PhD., advokátom so sídlom Šancová 58, 811 05 Bratislava, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 7C/39/2019-755 zo dňa 22.08.2023 takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobkyni priznáva voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom určil, že nehnuteľnosť „rodinný dom“ so súp. č. XXX, postavený na pozemku parcely č. XXX/X, v okrese Nitra, obec E., katastrálne územie J. G., právny vzťah k pozemku parcely č. XXX/X pod stavbou so súp. č. XXX, evidovaný na LV č. XXXX, na základe rozhodnutia o povolení rozostavanej stavby, vydaného obcou G. dňa 20.06.2018, právoplatného dňa 16.07.2018, č. j. 142/2018-316-03-Vr, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov A. B. A. a I. B. v podiele 1/1. Žalobkyni priznal voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Svoje rozhodnutie odôvodnil s odkazom na ustanovenia § 40a, § 132 ods. 1, § 143, § 145 ods. 1, § 146 ods. 1 zákona č. 40/1964 Z. z. Občianskeho zákonníka, § 58 ods. 2, § 88, § 88a ods. 1, 2, 3 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), § 137 písm. c), a § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku.

2. Rozsudkom č. k. 7C/39/2019-643 zo dňa 11.01.2022 súd prvej inštancie žalobu žalobkyne zamietol. Odvolací súd uznesením č. k. 12Co/50/2022-717 zo dňa 04.04.2023 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, aby sa vysporiadal so všetkými skutkovými a právnymi okolnosťami jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach a opätovne posúdil otázku vlastníctva k novostavbe rodinného domu postavenej v G. v nadväznosti na ustanovenie § 143 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd uviedol, že žalobkyňa sa žalobou podanou na súd dňa 23.05.2019 domáhala určenia, že nehnuteľnosť vyššie označená v bode 1. patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov B.. Žalobu odôvodnila tým, že so žalovaným 2/ sú od 05.10.2013 manželia. Dňa 12.02.2018 požiadal žalovaný 2/ o dodatočné povolenie (rozostavanej - dokončenej) stavby na

základe ustanovenia § 88 a § 88a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), ktorá bola realizovaná bez stavebného povolenia. V okamihu podania žiadosti boli na stavbe realizované prvky hrubej stavby. Dňa 10.04.2018 obec Štitáre ako stavebný úrad rozhodol, že žalovaný 2/ je vinný zo spáchania priestupku podľa § 105 ods. 3 písm. b) Stavebného zákona, ktorého sa dopustil tým, že na pozemkoch parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, kat. úz. J. G., začal realizovať stavbu bez stavebného povolenia. Na základe zmluvy o prevode práv a povinností stavebníka zo dňa 09.05.2018 uzatvorenej medzi žalovaným 2/ ako prevodcom a žalovanou 1/ ako nadobúdateľom, došlo k prevodu práv a povinností z pôvodného stavebníka – žalovaného 2/, na nového stavebníka žalovanú 1/. Dňa 20.06.2018 vydala obec G. dodatočné povolenie stavby „novostavba rodinného domu“. Žalovanému 2/ ako stavebníkovi bola uložená obcou G. pokuta za to, že realizoval stavbu, ktorá bola predmetom žiadosti bez stavebného povolenia, z čoho vyplýva, že žalovaný 2/ bol v okamihu podania žiadosti stavebníkom, ktorý realizoval stavbu, ktorá bola predmetom žiadosti. Žalovaný 2/ začal s výstavbou stavby špecifikovanej v žiadosti počas trvania manželstva, a to ešte predtým, ako podal žiadosť o odstránenie pôvodných stavieb. V žiadosti špecifikoval rozostavanú stavbu spôsobom, že sú na nich dokončené prvky hrubej stavby, ktoré objekt charakterizovali ako stavbu. K vzniku stavby teda došlo za trvania manželstva a BSM žalobkyne a žalovaného 2/. Sporná stavba bola predmetom ich vlastníctva a nedošlo k žiadnemu právne relevantnému dispozičnému úkonu, ktorého dôsledkom by bol prevod tejto stavby ako predmetu ich vlastníctva. V súčasnosti sú však uvádzané nehnuteľnosti podľa evidencie v katastri nehnuteľností evidované vo výlučnom vlastníctve žalovanej 1/.

4. Žalovaní namietali, že sporná nehnuteľnosť nikdy nebola vo vlastníctve žalovaného 2/. Žalovaná 1/ ako objednávateľ uzavrela dňa 21.03.2018 so zhotoviteľom ri house s.r.o., ktorej konateľom je žalovaný 2/, zmluvu o dielo, na základe ktorej sa spoločnosť ri house s.r.o. zaviazala zabezpečiť výstavbu drevodomu na kľúč. Výstavbu nehnuteľnosti financovala z vlastných prostriedkov spoločnosť ri house s.r.o., a preto nemožno tvrdiť, že sporná nehnuteľnosť patrí do BSM. Poukázali na skutočnosť, že zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku rozoznáva svojimi pojmami stavebníka a vlastníka stavby, pričom nemusí ísť o ten istý subjekt, či osobu. Kolaudačné rozhodnutie o povolení stavby zo dňa 20.06.2018 je vydané stavebníkovi - žalovanej 1/, ktorá bola objednávateľom spornej nehnuteľnosti, pričom dodávateľom bola spoločnosť ri house s.r.o., ktorá bola zároveň aj vlastníkom diela. Vlastníctvo predmetnej nehnuteľnosti neprináleží žalovanému 2/, keďže tento nebol objednávateľom diela a zároveň stavba rodinného domu nebola realizovaná z majetku získaného za trvania manželstva žalobkyne a žalovaného 2/, ale výlučne z finančných prostriedkov spoločnosti ri house s.r.o.

5. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa so žalovaným 2/ uzatvorila manželstvo dňa 05.10.2013. Žalovaný 2/ podal žiadosť o dodatočné povolenie (rozostavanej dokončenej) stavby na základe ustanovení § 88, § 88a stavebného zákona. V okamihu podania žiadosti boli na stavbe zrealizované prvky hrubej stavby, ako je uvedené na 3. strane žiadosti. Dňa 10.04.2018 obec G. ako stavebný úrad rozhodol, že žalovaný je vinný zo spáchania priestupku podľa § 105 ods. 3 písm. b) stavebného zákona, ktorého sa dopustil tým, že na pozemkoch parc. č. 148/1, 148/2, 148/3 a 148/4 kat. úz. J. G. začal realizovať stavbu bez stavebného povolenia. Na základe zmluvy o prevode práv a povinností stavebníka zo dňa 09.05.2018 medzi žalovaným 2/ ako prevodcom a žalovanou 1/ ako nadobúdateľom, došlo k prevodu práv a povinností z pôvodného stavebníka - žalovaného 2/ na nového stavebníka - nadobúdateľa. Dňa 20.06.2018 obec G. vydala dodatočné povolenie stavby „novostavba rodinného domu“ umiestnenej na pozemku parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/XX kat. úz. J. G., ku ktorým má stavebník parc. č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X vlastnícke právo na základe LV č. XXXX. Dňa 21.03.2018 bola medzi žalovanou 1/ a spoločnosťou ri house s.r.o. uzatvorená zmluva o dielo, predmetom ktorej bolo zabezpečenie výstavby drevodomu na kľúč na parc. reg. „C“ č. XXX/X, XXX/X, XXX/X, XXX/X K. XXX/X, kat. úz. J. G., okres E.. Začatie predmetu diela bolo stanovené na marec 2018 a ukončenie predmetu diela na jún 2018. Z LV č. XXXX pre kat. úz. J. G. vyplýva, že vlastníkom predmetných parciel, na ktorých sa mala realizovať výstavba drevodomu, je žalobkyňa a žalovaný 2/ v podiele 1/1. Dňa 30.11.2017 bola medzi spoločnosťou ri house s.r.o. ako objednávateľom a spoločnosťou LEGA, a.s. ako zhotoviteľom uzatvorená zmluva o dielo, predmetom ktorej bolo zabezpečenie a vykonanie práce (konštrukcie obvodových stien, priečok, krovu) na stavbe rodinného domu Laura v G.. Cena diela bola dohodnutá v sume 19.945,40 eura s tým, že predmet diela sa mal začať stavať po zaplatení zálohy vo výške 50% ceny diela a odovzdaní a prevzatí staveniska. K ukončeniu diela malo dôjsť do 30 dní od začatia prác.

6. Súd uviedol, že z ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka vyplýva, že po dobu trvania manželstva platí zákonná domnienka, že všetky veci nadobudnuté za trvania manželstva tvoria bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, a to bez ohľadu na skutočnosť, či tejto zákonnej úprave zodpovedá formálny zápis v registri nehnuteľností. Žalovaný 2/ v priebehu celého konania tvrdil, že predmetné nehnuteľnosti súvisia s výkonom jeho podnikateľskej činnosti, avšak zo žiadosti o dodatočné povolenie stavby zo dňa 12.02.2018 vyplýva, že žiadateľom bol žalovaný 2/, označený ako fyzická osoba, ktorý bol v tom čase aj vlastníkom pozemkov, na ktorých bola novostavba postavená. Podľa § 58 ods. 2 stavebného zákona musí stavebník preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k pozemku iné právo podľa § 139 ods. 1 tohto zákona. Žalovaný 2/, ktorý bol stavebníkom a zároveň aj vlastníkom pozemkov, nemusel preukazovať iné právo, ktoré má na mysli ustanovenie § 139 ods. 1 zákona. Keďže žalovaný 2/ postavil hrubú stavbu rodinného domu bez stavebného povolenia, prebehlo na stavebnom úrade konanie o dodatočné povolenie stavby podľa § 88a stavebného zákona. Stavebný úrad v uvedenom konaní o dodatočné povolenie stavby koná s vlastníkom stavby, čo vyplýva z ustanovenia § 88a ods. 1, 2, 3 stavebného zákona. V danom prípade konal stavebný úrad so žalovaným 2/ ako s fyzickou osobou, ktorý bol v zmysle zákona nielen stavebníkom, ale aj vlastníkom stavby, inak by s ním nemohol stavebný úrad konať tak, ako to má na mysli ustanovenie § 88a citovaného zákona. Žalovaný 2/ pred stavebným úradom neuvádzal, že vlastníkom stavby by mal byť niekto iný. Námietka žalovaných, že stavebný úrad nezisťoval, kto je vlastníkom stavby, je nelogická, pretože aj kataster nehnuteľností zapíše ako vlastníka rozostavanej stavby osobu uvedenú v stavebnom povolení, ak navrhovateľ nepreukáže, že vlastníkom je niekto iný (napr. že vlastníkom je v zmysle uzatvorenej zmluvy o dielo zhotoviteľ stavby a nie stavebník). Keďže žalovaný 2/ nepreukázal a v konaní ani netvrdil, že pred stavebným úradom vystupoval ako napr. zhotoviteľ diela v mene spol. ri house, s.r.o., uvedená námietka je neopodstatnená. Nie je zrejmé, ako by stavebný úrad informáciu o uzatvorení napr. zmluvy o dielo zisťoval. Tiež zo zápisnice o prejednaní priestupku vyplýva, že stavebný úrad konal so žalovaným 2/ ako s fyzickou osobou. Z uvedeného dôvodu námietka žalovaných, že stavebný úrad pri rozhodovaní o dodatočnom stavebnom povolení konal so žalovaným 2/ nesprávne, keď si nezisťoval, kto je vlastníkom stavby, pretože stavebný zákon rozlišuje osobu vlastníka a stavebníka, keďže nemusí ísť o totožné osoby, v danom prípade neobstojí. Rovnako ani z predložených listín, ktoré sú súčasťou spisu nevyplýva, že by žalovaný 2/ vystupoval pred stavebným úradom ako konateľ obchodnej spoločnosti ri house s.r.o., o ktorej tvrdil, že práve táto mala byť vlastníkom spornej novostavby, príp. jej zhotoviteľom. Spoločnosť ri house s.r.o. vznikla v roku 2016 a konateľovi a spoločníkovi, ktorým bol žalovaný 2/ muselo byť zrejmé, že pokiaľ má v obchodných vzťahoch vystupovať spoločnosť ri house s.r.o., je potrebné aby v nich aj figurovala riadnym označením. V takom prípade mohol za spoločnosť konať konateľ. Ak však v podstatných dokladoch absentovalo označenie obchodnej spoločnosti, nie je možné prijať záver, že žalovaný 2/ konal ako fyzická osoba v jej mene.

7. Súd ďalej poukázal na to, že hrubá stavba existovala už v mesiaci február 2018 a v čase jej vzniku bol stavebníkom a žiadateľom o dodatočné stavebné povolenie práve žalovaný 2/, ktorý vystupoval pred stavebným úradom ako fyzická osoba. Z ustanovenia § 143 Občianskeho zákonníka vyplýva, že v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom, darom, vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania. Zo samotnej žiadosti o dodatočné stavebné povolenie, ktoré podpísal žalovaný 2/, čo potvrdil aj na pojednávaní pred súdom dňa 01.04.2021, je zrejmé, že na základe tejto žiadosti žiadal o vydanie dodatočného povolenia rozostavanej stavby, ktorá bola realizovaná bez stavebného povolenia, a to v rozsahu objektov uvedených v žiadosti, pričom v okamihu podania žiadosti boli na stavbe realizované prvky hrubej stavby tak, ako je uvedené na strane 3 žiadosti. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že v čase spísania žiadosti dňa 12.02.2018 už hrubá stavba existovala. V zmysle judikatúry i zákona ide o stavbu v právnom zmysle vtedy, ak je aspoň v takom stupni rozostavanosti, že už je zrejmé stavebnotechnické a funkčné usporiadanie jej prvého nadzemného podlažia. Nestačí, že stavba má položené základy, ale musí byť vyhotovená aspoň v takom štádiu vystavby, kedy je už zrejmé usporiadanie jej prvého podlažia. V praxi sa tým rozumie väčšinou postavenie múrov prvého nadzemného podlažia aspoň do úrovne jedného metra nad zemou. Od tohto okamihu stavba existuje z právneho hľadiska, a teda je zapisateľná do katastra nehnuteľností ako rozostavaná stavba. Keďže žalovaní spochybňovali stav rozostavanosti stavby na fotografiách predložených súdu, bolo na nich, aby preukázali, že fotografie sa neviažu k spornej nehnuteľnosti, o ktorej sa aj svedkyňa E. vyjadrila v tom duchu, že nehnuteľnosť mala základy a vyťahnuté múry, a tiež potvrdila stav rozostavanosti nehnuteľnosti na fotografiách nachádzajúcich sa v súdnom spise.

8. Súd poukázal na neštandardný a rozporný postup žalovaných, keď dňa 21.03.2018 uzatvorila žalovaná 1/ so spoločnosťou ri house, s.r.o. zmluvu o dielo, predmetom ktorej mala byť výstavba drevodому na kľúč s tým, že začatie predmetu diela bolo stanovené na marec 2018 a ukončenie na jún 2018, pričom až na základe zmluvy o prevode práv a povinností stavebníka zo dňa 09.05.2018 medzi žalovaným 2/ ako prevodcom a žalovanou 1/ ako nadobúdateľom, došlo k prevodu práv a povinností z pôvodného na nového stavebníka. Následne dňa 20.06.2018 vydala obec G. stavebníkovi (žalovanej 1/) dodatočné povolenie stavby „novostavba rodinného domu. Za rozporný sa javí aj postup v tom, že dňa 30.11.2017 bola medzi spol. ri house, s.r.o. ako objednávateľom a spol. LEGA, a.s. ako zhotoviteľom uzatvorená zmluva o dielo, predmetom ktorej malo byť zabezpečenie a vykonanie práce (konštrukcie obvodových stien, priečok a krovu) na stavbe rodinného domu Laura v G.. Cena diela bola dohodnutá na sumu 19.945,40 eura s tým, že predmet diela sa má začať stavať po zaplatení zálohy vo výške 50% ceny diela a odovzdaní a prevzatí staveniska; k ukončeniu malo dôjsť do 30 dní od začatia prác. Z predložených faktúr ako aj z pohybov na účte vyplýva, že dňa 07.12.2017 bola uhradená zálohová platba vo výške 10.000 eur. Podľa preberacieho protokolu stavebných prác k RD LAURA G., mali byť stavebné práce zahájené dňa 01.12.2017 a ukončené 14.12.2017, t. j. zahájené skôr, ako malo dôjsť k úhrade zálohy. Námetka žalovaných, že žalovaného 2/ na stavebnom úrade poznali, a preto nerozlišovali, či ide o fyzickú alebo právnickú osobu, je nelogická, pretože žalovaní opomínajú, že samotnú žiadosť podal žalovaný 2/, ktorý ju ako fyzická osoba podpísal bez pečiatky svojej spoločnosti, resp. bez uvedenia, že je konateľom predmetnej spoločnosti. Rovnako tento postup aj z časového hľadiska svedčí o tom, že žalovaný 2/ od počiatku pri realizácii stavby vystupoval ako fyzická osoba a s nehnuteľnosťou, ktorej hrubá stavba už bola v čase podania žiadosti v zmysle jeho slov postavená, nenakladal v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

9. Žalovaní produkovali v priebehu sporu množstvo listinných dôkazov v podobe výpisov z účtov spoločnosti ri house s.r.o. ako aj faktúr vystavených tejto spoločnosti, ktorými sa snažili preukázať, že stavba bola financovaná práve z prostriedkov tejto spoločnosti a uvedená spoločnosť bola aj jej vlastníkom. Z faktúr vystavených dodávateľmi F. L., AMEXX s.r.o., STAVIVO, s.r.o., STRECHY BRATH, s.r.o., LEGA, a.s. (č. l. 201 spisu), F. M., ALFA-NUM B. J. N., L. L., však podľa názoru súdu vôbec nevyplýva, že súviseli so stavbou sporného drevodому v G.. Nedôveryhodne (pričom uvedené vôbec nepreukazuje súvis so spornou stavbou) znie aj faktúra od dodávateľa STRECHY BRATH, s.r.o., keďže strecha mala byť dodaná 02.11.2017, avšak podľa zmluvy o dielo uzavretej medzi LEGA, a.s. a ri house s.r.o. mali byť stavebné práce zahájené až 01.12.2017 a podľa preberacieho protokolu ukončené dňa 14.12.2017. Obdobne je to s faktúrou spoločnosti AMEXX s.r.o. (č. l. 186 spisu), ktorá okrem toho, že nepreukazuje vôbec súvis so spornou stavbou, fakturuje dodanie 5 ks diaľkových ovládačov, v celkovej hodnote 1.800 eur, a to v polovici novembra 2017, pričom stavebné práce sa začali až 01.12.2017. Ďalej súd poukázal na to, že ani z účtovných závierok (č. l. 276 až 281 spisu) skutočnosti o zaúčtovaní spornej novostavby nevyplývajú. Zo zoznamu vydaných faktúr (č. l. 417 spisu) je zrejmé, že spoločnosť LEGA, a.s. vystavila spoločnosti ri house s.r.o. faktúry, avšak viacero z nich predchádzalo obdobiu začatia výstavby drevodому v G.. Išlo o faktúry z apríla, mája, júna 2017. Dobropis k faktúre zo dňa 31.12.2016 sa dokonca vzťahuje na práce vykonané koncom roka 2016 na stavbe rodinného domu a garáže v E.. Podľa svedkyne O. E. postavil žalovaný 2/ v obci minimálne 3 domy. Rovnako svedok B. C. L. uviedol, že spolu so žalovaným realizovali asi 2 až 3 domy. Z uvedených faktúr tak nemožno nad všetky pochybnosti ustáliť, že tie sa viazali práve k spornej nehnuteľnosti.

10. Na strane sporu, ktorá tvrdí, že určitá vec patrí do BSM, leží dôkazné bremeno, že vec bola nadobudnutá za trvania manželstva. Ak sa uvedené preukáže a druhý manžel tvrdí skutočnosti, ktoré vec z BSM vylučujú, bude na ňom uniesť dôkazné bremeno o týchto skutočnostiach. Žalobkyňa v konaní preukázala, že predmetné nehnuteľnosti boli nadobudnuté za trvania jej manželstva so žalovaným 2/, čo preukazuje žiadosť o dodatočné povolenie (rozostavanej - dokončenej) stavby doručená stavebnému úradu 12.02.2018, v ktorej bol ako stavebník označený žalovaný 2/ ako fyzická osoba. Žalovaný 2/ v konaní tvrdil, že vlastníkom stavby bol od počiatku dodávateľ diela podľa zmluvy o dielo zo dňa 21.03.2018 (t. j. spoločnosť ri house, s.r.o.), a že na výstavbu neboli použité finančné prostriedky z BSM žalobkyne a žalovaného 2/, ale zo spoločnosti ri house s.r.o. Podľa názoru súdu však žalovaný 2/ svoje tvrdenia, že na výstavbu boli použité výlučne prostriedky spol. ri house s.r.o., a nie finančné prostriedky patriace do BSM, v konaní nepreukázal. Vychádzajúc zo zmluvy o dielo uzavretej medzi LEGA, a.s. a ri house s.r.o. bola dohodnutá cena diela 19.945,50 eura bez DPH. Podľa zmluvy o dielo uzavretej dňa 21.03.2018 medzi žalovanou 1/ a spol. ri house s.r.o. predstavovala cena diela sumu 80.400 eur s DPH. Žalovaní v konaní vôbec netvrdili a ani nepreukázali, z akých finančných prostriedkov

bola financovaná celá suma diela. Podľa čl. IV bod 4.1 mala žalovaná 1/ ako objednávateľ uhradiť zhotoviteľovi celkovú cenu diela 80.400 eur z predaja drevodomu na kľúč. Žalovaná 1/ na pojednávaní dňa 25.11.2021 uviedla, že zmluvu o dielo zo dňa 21.03.2018 uzatvorila z dôvodu, že v spol. ri house s.r.o. mala zainvestované peniaze a týmto spôsobom si ich chcela chrániť, mala byť vlastníkom, ale dohodli sa, že vlastníkom sa pri predaji domu stane iný človek. Z uvedeného konštatovania žalovanej nie je vôbec zrejmé, ako mali byť chránené jej investície do spoločnosti ri house s.r.o., keď kúpna cena mala byť pri predaji tretej osobe vyplatená spoločnosti ri house s.r.o. a nie žalovanej 1/. Dom mohla priamo predať aj spoločnosť ri house s.r.o., ktorá podľa tvrdení žalovaných bola jeho vlastníkom a nemusela sa uzatvárať zmluva o dielo, a to navyše v čase, keď dielo bolo už vyhotovené (február 2018), pričom tak ako bolo vyššie konštatované, v zmluve je ako začiatok diela uvedený mesiac marec 2018. Žalovaná 1/ vôbec neuviedla, v akej výške investovala finančné prostriedky do spoločnosti ri house s.r.o. a na základe akého dôvodu, keď ako spoločník v nej začala figurovať až od 13.09.2019. V tejto súvislosti súd poukázal aj na to, že od 01.01.2013 nadobudol účinnosť zákon č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti, ktorý zakazuje vykonávať platby v hotovosti prevyšujúce sumu 15.000 eur, ak ide o platby medzi fyzickými osobami - nepodnikateľmi a ak je odovzdávajúcim alebo preberajúcim platby fyzická osoba vykonávajúca podnikateľskú alebo inú samostatnú zárobkovú činnosť alebo právnická osoba, platba v hotovosti nesmie presiahnuť sumu 5.000 eur, pričom zákon zakazuje akékoľvek platby v hotovosti bez ohľadu na ich právny dôvod, okrem výnimiek presne definovaných v zákone. Otázne je tiež aj to, prečo spol. ri house s.r.o. ako zhotoviteľ diela neuzatvorila zmluvu o dielo so žalovaným 2/, ktorý bol v čase uzatvárania zmluvy o dielo dňa 21.03.2018 stavebníkom diela. K prevodu práv a povinností stavebníka žalovaného 2/ na žalovanú 1/ malo dôjsť až 09.05.2018. V rozhodnutí o dodatočnom povolení stavby zo dňa 20.06.2018 je už ako stavebník označená žalovaná 1/, a to z dôvodu zmeny vlastníka pozemku a zmluvy o prevode práv a povinností stavebníka zo dňa 09.05.2018 z pôvodného stavebníka žalovaného 2/ na žalovanú 1/.

11. Vo vzťahu k námietke žalovaného 2/, že sporné nehnuteľnosti slúžili len na výkon jeho podnikateľskej činnosti (na výkon jeho povolania) súd uviedol, že pre úvahu o vylúčení veci z BSM z dôvodu, že podľa svojej povahy slúži výkonu povolania jedného z manželov (§ 143 Občianskeho zákonníka) nie je rozhodujúce, či vec bola určená „výlučne“ pre výkon povolania len jedného z manželov, ale na aký účel vec v súlade s vôľou oboch účastníkov skutočne (fakticky) slúžila a či neslúžila aj druhému manželovi. Z obsahu spisu ako aj z vyjadrenia žalobkyne či z konania žalovaného 2/ pred stavebným úradom (podanie žiadosti o dodatočné povolenie ako fyzická osoba) alebo v rámci konania o priestupku (za stavebnú činnosť bez stavebného povolenia, kde úrad konal so žalovaným 2/ ako s fyzickou osobou) vyplýva, že sporné nehnuteľnosti neslúžili výlučne len žalovanému 2/, ale aj žalobkyňi, ktorá v priebehu celého sporu zotrvala na svojom tvrdení, že predmetná nehnuteľnosť bola určená na ich spoločné bývanie, pričom žalovaný 2/ tieto skutočnosti dostatočnými dôkazmi nerozporoval.

12. Zákon poskytuje manželom ochranu v prípade, ak niektorý z manželov koná nie v bežnej veci bez súhlasu druhého manžela. Takýto úkon sa spája s následkom relatívnej neplatnosti. Manžel dotknutý neplatnosťou sa môže domáhať svojho práva prostredníctvom dovolania sa relatívnej neplatnosti, čo bolo uskutočnené aj v tomto prípade. Pokiaľ išlo o zmluvu o prevode práv a povinností stavebníka uzatvorenú medzi žalovaným 2/ a žalovanou 1/ dňa 09.05.2018 ohľadom predmetných nehnuteľností, ktorej relatívnej neplatnosti sa žalobkyňa dovolala, súd ju považoval za absolútne neplatný právny úkon, keďže predmetné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyne a žalovaného 2/, ktorý nedisponoval súhlasom žalobkyne na prevod predmetných nehnuteľností. Keďže nešlo o bežnú vec, na realizáciu takéhoto úkonu bol potrebný súhlas oboch manželov, a teda aj žalobkyne ako manželky žalovaného 2/. Vychádzajúc z vyššie uvedeného súd žalobe žalobkyne vyhovel a určil, že sporné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

13. Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie žalovaní 1/, 2/, ktorí navrhli napadnúť rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Namietali, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. e), f), h) CSP). Uviedli, že sporná nehnuteľnosť je vlastníctvom spoločnosti ri house, s.r.o., a preto nebola splnená nielen aktívna vecná legitímácia na strane žalobkyne, ale predovšetkým pasívna vecná legitímácia na strane žalovaných. Súd sa nijakým spôsobom nezaoberal problematikou výkladu nimi uvádzaných zákonných ustanovení, a to § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 542 až 545 Obchodného zákonníka a výkladovými pravidlami k § 88a stavebného zákona. Pokiaľ ide o § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, súd sa nezaoberal originárnym

spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva napriek tomu, že z uvedeného ustanovenia v spojení s ustanoveniami § 542 až 545 Obchodného zákonníka vyplýva, kedy vlastníctvo a zároveň akým spôsobom vzniká, pričom je zrejmé, že práve zhotoviteľovi až do momentu riadneho prebratia diela objednávateľom, patrí vlastnícke právo k veci, ktorú zhotovil; v tomto prípade tak vlastnícke právo patrí spoločnosti ri house, s.r.o., ako zhotoviteľovi spornej nehnuteľnosti. V danom prípade bola predmetná nehnuteľnosť nadobudnutá originárne a na túto nehnuteľnosť neboli použité žiadne finančné prostriedky, ktoré by patrili do masy BSM. Zároveň nemohlo dôjsť ani k zmiešaniu finančných prostriedkov, ak všetky náklady na výstavbu a realizáciu stavby znášala spoločnosť ri house s.r.o. V Obchodnom zákonníku sú otázky vlastníckeho práva riešené v ustanoveniach § 542 až § 545, a okrem úpravy vlastníckeho práva sa v týchto ustanoveniach rieši prechod nebezpečenstva škody na zhotovovanej (a opravovanej) veci. V Obchodnom zákonníku platí základný princíp (ktorý je v zásade akceptovaný aj občianskym právom), že vlastnícke právo k zhotovovanej veci má zhotoviteľ. Zhotoviteľ – spoločnosť ri house, s.r.o. bola vlastníkom sporovej nehnuteľnosti rodinného domu v čase realizácie jeho výstavby a vlastnícke právo nadobudla originárnym spôsobom, jej zhotovením. Vytkol súdu, že na danú vec aplikoval ustanovenia § 143, § 145 až § 146 Občianskeho zákonníka, a nie ustanovenia § 542 až § 545 Obchodného zákonníka. Súdny prehliadli vecné listinné dôkazy v ich prospech, pričom ich vyhodnotenie nezodpovedá ani len obsahu týchto vecných listinných dôkazov, týkajúcich sa stavby spornej nehnuteľnosti, jej financovania ako aj tvrdení predovšetkým na strane žalobkyne, ktoré boli či už konajúcim súdom, ale aj odvolacím súdom vyhodnotené v rozpore s obsahom listinných dôkazov nachádzajúcich sa v tomto spise, ale aj v spise sp. zn. 18C/50/2018 a sp. zn. 10C/50/2018, pričom ich vyhodnotil nezákonným spôsobom. Súd sa nezaoberal rozhodnutiami R 19/1960, R 42/1972, ani nezaujal stanovisko k judikatúre Súdneho dvora EÚ vo veci C-464/01, Johan Gruber v. Bay Wa AG, „Osoba, ktorá uzavrela zmluvu týkajúcu sa tovaru určeného čiastočne na podnikateľský účel a čiastočne na účel, ktorý nie je súčasťou jej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, nemá právo dovoliť sa výhod vyplývajúcich z pravidiel osobitnej právomoci platných pre spotrebiteľské záväzky, s výnimkou prípadu, že podnikateľský účel je do takej miery okrajový, že má v celkovom kontexte predmetného plnenia len zanedbateľný význam, pričom skutočnosť, že prevažuje nepodnikateľský aspekt nie je v tomto ohľade významná“. Všetky nimi uvádzané ustanovenia zákonov a doktrínálne výklady k nim zo strany najvyšších súdnych autorít tak, ako to aj predpokladá čl. 2 ods. 2 CSP, vo vzťahu k posúdeniu merita veci samej ostali bez akéhokoľvek zdôvodnenia, čo je predovšetkým formalistický až arbitrárny prístup konajúceho súdu prvej inštancie. Do úvahy je potrebné vziať tri zákonné kritéria, ktoré určujú rozsah BSM. Je to časové kritérium, pri ktorom sa skúma, kedy sa určitá vec nadobudla. Kritérium spôsobu nadobudnutia určitej veci, pri ktorom sa skúma, ako určitú vec manželia nadobudli, a kritérium spôsobu užívania veci, pri ktorom je podstatné, akým spôsobom sa určitá vec užíva. Ani jedno z vyššie uvedených kritérií nie je splnené pri danej nehnuteľnosti, keďže manželia nehnuteľnosť nenadobudli a ani žalovaný 2/ predmetnú nehnuteľnosť riadne nenadobudol, keďže na neho neprešlo zákonným spôsobom vlastnícke právo k nej. Spochybnil svedeckú výpoveď svedkyne O. E., ktorá pred pojednávaním komunikovala pred pojednávacou miestnosťou so žalobkyňou. Je preto pravdepodobné, až hraničiace s istotou, že počas tejto komunikácie bola žalobkyňou ovplyvňovaná. Fotografie predložené žalobkyňou boli získané nezákonným spôsobom, keďže boli vyžiadané od OÚ v G. postupom podľa zák. č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám, pričom OÚ v G. nemal oprávnenie a ani zákonnú povinnosť fotografie žalobkyňi sprístupňovať, keďže tá nebola ani len účastníkom stavebného konania. Súd nezákonným spôsobom hodnotil tento dôkaz, pričom sa s nimi nemal ani len oboznamovať, keďže fotografie neboli získané zákonným spôsobom. Každý takýto dôkaz má byť z hodnotenia súdu vylúčený a nemá sa naň prihliadať, čo bolo vo vzťahu k týmto fotografiám porušené. Nie je pravdou, čo uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku, že „Z LV č. XXXX pre k. ú. J. G. vyplýva, že vlastníkom predmetnej parcely, na ktorej sa mala realizovať výstavba drevodому, je žalobkyňa a žalovaný 2/ rade v podiele 1/1 (BSM).“, pretože v čase realizácie stavby bol vlastníkom predmetnej parcely len žalovaný 2/. Právny názor konajúceho súdu k určovacej žalobe považujú za nepreskúmateľný, a to z dôvodu, že obsahuje len všeobecné formulácie a úvahy súdu, ktoré sa netýkajú merita veci. Poukázali na nesprávnosť aplikácie § 137 písm. c) CSP konajúcim súdom prvej inštancie bez bližších výkladových pravidiel. Poukázali na návrh žalobkyne vedený pod sp. zn. 16C/78/2020 pred Okresným súdom Nitra o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, kde samostatnou žalobou žalobkyňa žiada vyporiadať aj predmetnú sporovú nehnuteľnosť. S poukazom na túto skutočnosť majú za to, že nie je daný naliehavý právny záujem na strane žalobkyne, keďže nie sú splnené podmienky pre postup podľa § 137 písm. c) CSP, a rozhodnutie súdu v tejto veci nezabráni ďalšiemu súdnemu konaniu, ktoré je vedené pod sp. zn. 16C/78/2020. Nesúhlasili s bodom 25. odôvodnenia rozsudku, pretože žalovaný 2/ od začatia konania trval na tom, že po celý čas realizácie stavby vystupoval ako konateľ spoločnosti ri house s.r.o., čo

vyplýva aj z predložených listinných dôkazov. Jedným z nich je aj zmluva o dielo, ktorú dňa 21.03.2018 uzavrela spoločnosť ri house s.r.o. (za ktorú konal žalovaný 2/) so žalovanou 1/. Súd pri hodnotení dôkazu - dodatočného povolenia stavby Obce G. zo dňa 20.06.2018 nesprávne vyhodnotil tento dôkaz, ak dodatočné stavebné povolenie neobsahuje opis rozostavanosti stavby. Podľa súdu mala hrubá stavba existovať už v mesiaci február 2018, hoci nie je identifikovaný jediný dôkaz, ktorý túto tézu aj potvrdzuje, ak fotografie predložené žalobkyňou do konania boli získané nezákonným spôsobom a tie v ďalšom konaní nemožno použiť a ani pristúpiť k ich hodnoteniu a zároveň tak svedkyňa O. E. mala uviesť také skutočnosti, hoci na mieste sporovej stavby nebola a nezúčastnila sa ani len miestneho zisťovania a štátneho stavebného dohľadu k sporovej stavbe, preto nemožno prijať tvrdenie konajúceho súdu za správne a ustálené, že hrubá stavba mala už existovať vo februári 2018. Z výpisov z účtov spoločnosti ri house, s.r.o. ako aj faktúr vystavených tejto spoločnosti vyplýva, že zhotoviteľom spornej nehnuteľnosti je spoločnosť ri house, s.r.o. Súd poukázal na časový nesúlad vystavených faktúr, avšak opomenul tú skutočnosť, že počas konania doložili faktúry vzťahujúce sa k spornej nehnuteľnosti, pričom všetky relevantné faktúry boli hrazené z účtu spoločnosti ri house, s.r.o., k čomu predložili aj bankové transfery vzťahujúce sa k úhradám týchto faktúr k danej nehnuteľnosti. Poukázal na faktúru spoločnosti LEGA, a.s., o ktorej súdy v hodnotiacich úsudkoch uviedli, že spoločnosť LEGA, a.s. fakturovala spoločnosti ri house, s.r.o. zálohu na materiál rodinného domu v F., čo je v príkrom rozpore s listinným dôkazom predložený ešte pred súdom prvej inštancie v pôvodnom konaní spolu s komunikáciou účtovníčky spoločnosti LEGA, a.s., že došlo na jej strane k pochybeniu a túto predmetnú faktúru opravila. Súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, keď uviedol, že nehnuteľnosť mala byť určená na spoločné bývanie so žalovaným 2/, pretože žalobkyňa tvrdila o viacerých nehnuteľnostiach súčasne, že mali byť používané za účelom spoločného bývania so žalovaným 2/. Tiež z vyjadrenia žalobkyne pred OČTK dňa 16.04.2018 je zrejmé, že žalobkyňa mala vedomosť o tom, že nehnuteľnosti, ktoré stavala spoločnosť ri house s.r.o., a ktorej konateľom bol žalovaný 2/, sú určené na predaj a nikdy neboli určené na spoločné bývanie žalobkyne a žalovaného 2/. Stavebníkom a vlastníkom stavby môžu byť dva rôzne subjekty a nemusia byť totožné v jednej osobe. V konaní bolo preukázané, že originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva svedčí ri house, s.r.o., ktorý je iným právnym subjektom a preto nemožno ani len v tomto smere a v súlade so zásadami podľa § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka odvodzovať vlastnícke právo od stavebného povolenia, resp. od kolaudačného rozhodnutia, ktorým sa preukazuje výlučne povolenie na užívanie stavby a nie vlastnícke právo ako vecné právo k nehnuteľnej veci. Záverom uviedli, že pre nesplnenie procesných podmienok podľa § 137 CSP je potrebné žalobu z procesných dôvodov v celom rozsahu zamietnuť.

14. Žalobkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

15. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny a ako taký ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil. Zároveň aplikoval ustanovenie § 387 ods. 2 CSP, podľa ktorého, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

16. Podľa obsahu spisu sa žalobkyňa domáhala určenia, že v bode 1. označená nehnuteľnosť patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyne a žalovaného 2/. Za podstatnú považovala tú skutočnosť, že žalovaný 2/ v čase trvania ich manželstva postavil ako stavebník hrubú stavbu rodinného domu v G., ktorú mohol previesť na žalovanú 1/ len na základe vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, a nie zmluvou o prevode práv a povinností stavebníka. Zmluvu o dielo zo dňa 21.03.2018 ako aj zmluvu o prevode práv a povinností stavebníka zo dňa 09.05.2018 považovala za neplatné. Tvrdila, že spoločnosť ri house s.r.o. mohla byť zhotoviteľom diela, ale v žiadnom prípade nebola jeho vlastníkom, týmto bol práve žalovaný 2/, čo vyplýva z viacerých listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise (žiadosť žalovaného 2/ o dodatočné stavebné povolenie, zápisnica s rukou napísaným textom a podpisom žalovaného 2/, celkové vystupovanie žalovaného 2/ pred pracovníkmi obce).

17. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania prijal záver, že k vzniku stavby došlo za trvania manželstva a BSM žalobkyne a žalovaného 2/. Sporná stavba bola predmetom ich vlastníctva a nedošlo k žiadnemu právne relevantnému dispozičnému úkonu, ktorého dôsledkom by bol prevod tejto

stavby ako predmetu ich vlastníctva. Zmluvu o prevode práv a povinností stavebníka uzatvorenú medzi žalovaným 2/ a žalovanou 1/ dňa 09.05.2018 považoval za neplatný právny úkon, keďže predmetné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyne a žalovaného 2/, ktorý nedisponoval súhlasom žalobkyne na prevod predmetných nehnuteľností. Súd preto žalobe vyhovel a určil, že sporné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

18. Keďže odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, nepovažuje za potrebné opätovne poukazovať na rovnaké dôvody, ktoré už uviedol súd vo svojom odôvodnení, avšak viazaný dôvodmi odvolania sa snažil zodpovedať predovšetkým námietky vznesené odvolateľmi v odvolaní. Žalovaní v odvolaní namietali, že sporná nehnuteľnosť je vlastníctvom spoločnosti ri house, s.r.o., a preto nebola splnená nielen aktívna vecná legitímácia na strane žalobkyne, ale predovšetkým pasívna vecná legitímácia na strane žalovaných.

19. Vecná legitímácia či už aktívna alebo pasívna sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten z účastníkov, ktorému svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje. Keďže žalobkyňa v konaní tvrdí, že sporná nehnuteľnosť patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, je práve ona ako bývalá manželka žalovaného 2/ oprávnená podať žalobu o určenie, že nehnuteľnosť patrí do BSM. Z uvedeného dôvodu je teda aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby. Pasívne vecne legitimovaným v spore, ktorého obsahom bolo práve určenie, že vec patrí do BSM, nemohol byť nikto iný, ako bývalý manžel žalobkyne, keďže práve medzi manželmi vzniká bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Z dôvodu, že rozhodnutím Obce G. zo dňa 20.06.2018 bolo žalovanej 1/ ako stavebníkovi vydané dodatočné stavebné povolenie stavby rodinného domu, bolo potrebné, aby v konaní vystupovala aj žalovaná 1/, a teda pasívna vecná legitímácia sa vzťahuje aj na ňu. Aktuálne je žalovaná 1/ vedená na LV č. XXXX pre kat. úz. J. G. ako výlučná vlastníčka rodinného domu s. č. XXX na parc. č. XXX/X (č. l. 742 spisu).

20. Žalovaní súdu ďalej vytýkali, že sa nezaoberal problematikou výkladu nimi uvádzaných zákonných ustanovení, a to § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 542 až § 545 Obchodného zákonníka a výkladovými pravidlami k § 88a Stavebného zákona. Z ustanovení § 542 až § 545 Obchodného zákonníka pritom vyplýva, že vlastnícke právo k veci patrí práve zhotoviteľovi až do momentu riadneho prebratia diela objednávateľom. Vlastnícke právo preto patrí spoločnosti ri house, s.r.o., ako zhotoviteľovi spornej nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie sa podľa názoru súdu veľmi podrobne vysporiadal so skutkovými tvrdeniami strán sporu a s vykonanými dôkazmi, tieto posúdil jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti ako mu to ukladá ustanovenie § 191 ods. 1 CSP. Svoje právne závery dostatočne odôvodnil citovanými, správne aplikovanými v tom čase platnými a účinnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a stavebného zákona. S ohľadom na odôvodnenie napadnutého rozsudku rozhodnutie súdu prvej inštancie dáva odpoveď na všetky podstatné otázky a námietky, ktoré boli predmetom sporu, jeho odôvodnenie zodpovedá požiadavkám upraveným v ustanovení § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku, nie je arbitrárne, nepresvedčivé a nepreskúmateľné. Súd prvej inštancie na daný skutkový stav aplikoval správne ustanovenia zákona, ktorých aplikáciu tiež vysvetlil; odvolaciemu súdu preto nebolo zrejmé, čo mali žalovaní na mysli, keď v odvolaní uviedli, že súd sa nezaoberal problematikou výkladu nimi uvádzaných zákonných ustanovení. Súd jasne zdôvodnil, z akých vykonaných dôkazov a ustanovení zákona vychádzal pri určení vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, pričom spoločnosť ri house, s.r.o. za vlastníka nehnuteľnosti nepovažoval, a to napriek tomu, že žalovaní už v priebehu konania poukazovali na ustanovenia § 542 až § 545 Obchodného zákonníka, podľa ktorých odvodzovali vlastnícke právo spoločnosti ri house, s.r.o., ako zhotoviteľa spornej nehnuteľnosti.

21. Podľa § 542 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak zhotoviteľ zhotovuje vec u objednávateľa, na jeho pozemku alebo na pozemku, ktorý objednávateľ obstaral, objednávateľ znáša nebezpečenstvo škody na zhotovovanej veci a je jej vlastníkom, ak zmluva neurčuje niečo iné. Súd prvej inštancie mal preukázané, že stavba existovala už v mesiaci február 2018, bola postavená na pozemku objednávateľa, ktorým bol žalovaný 2/ ako fyzická osoba, ktorý bol zároveň v zmysle citovaného ustanovenia aj jej vlastníkom. Ani zo žalovanými uvádzaných ustanovení Obchodného zákonníka nevyplýva, že by vlastníkom rodinnému domu mala byť spoločnosť ri house, s.r.o. ako stavebník. Tá totiž mala byť stavebníkom až na základe zmluvy o dielo uzatvorenej dňa 21.03.2018 so žalovanou 1/ ako objednávateľom, pričom podľa názoru odvolacieho súdu bola uvedená zmluva len účelovo vyhotovená, keďže rodinný dom, ako vyplýva zo

samotného prehlásenia žalovaného 2/ v žiadosti o dodatočné povolenie (rozostavanej – dokončenej) stavby podľa § 88, § 88a stavebného zákona, už v čase jej uzavretia stál. Sám žalovaný 2/, označený v žiadosti zo dňa 12.02.2018 ako stavebník (vlastník stavby), v žiadosti uviedol, že na stavbe sú dokončené prvky hrubej stavby. Nebol preto dôvod dňa 21.03.2018 uzatvárať zmluvu o dielo medzi spoločnosťou ri house, s.r.o. a žalovanou 1/, keďže hrubá stavba domu bola postavená už vo februári 2018. Navyše žalovaná 1/ v tom čase nebola ani vlastníkom pozemku, na ktorom sa podľa zmluvy malo stavať. V čase uzatvárania zmluvy o dielo dňa 21.03.2018 bol stavebníkom práve žalovaný 2/, čo vyplýva aj z už vyššie uvedenej žiadosti o dodatočné povolenie (rozostavanej – dokončenej) stavby. Účelovosť zmluvy zo dňa 21.03.2018 je zrejmá aj z jej obsahu, kde v článku III bodu 3.1 sa strany sporu mali dohodnúť na začatí predmetu diela v marci 2018, pričom dielo už v tom čase bolo vyhotovené. Tiež podľa čl. IV bod 4.1 mala žalovaná 1/ ako objednávateľ uhradiť zhotoviteľovi celkovú cenu diela 80.400 eur z predaja drevodomu na kľúč. Žalovaná 1/ na pojednávaní konanom dňa 25.11.2021 (č. I. 521 spisu) uviedla, že zmluvu o dielo zo dňa uzatvorila z dôvodu, že v ri house s.r.o. mala zainvestované peniaze a týmto spôsobom si ich chcela chrániť. Ona mala byť vlastníkom, ale dohodli sa, že vlastníkom sa pri predaji domu stane iný človek. Z uvedeného tvrdenia žalovanej nie je vôbec zrejmé, ako boli chránené jej investície do spoločnosti ri house s.r.o., keď kúpna cena mala byť pri predaji tretej osobe vyplatená priamo spoločnosti ri house s.r.o. Dom teda mohla priamo predať aj spoločnosť ri house s.r.o., ktorá podľa tvrdení žalovaných bola jeho vlastníkom a nemusela sa uzatvárať zmluva o dielo, a to navyše v čase, keď dielo bolo už vyhotovené (február 2018), pričom v zmluve je ako začiatok diela uvedený mesiac marec 2018. Žalovaná 1/ vôbec neuviedla v akej výške investovala finančné prostriedky do spoločnosti ri house s.r.o. a z akého dôvodu, keď ako spoločník v nej začala figurovať až od 13.09.2019. V tejto súvislosti je dôležité poukázať aj na ustanovenie § 4 ods. 1 zákona č. 394/2012 Z. z. o obmedzení platieb v hotovosti, podľa ktorého je zakázaná platba v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 5.000 eur, ak odsek 2 neustanovuje inak. Odsek 2 citovaného paragrafového znenia zákona zakazuje platbu v hotovosti, ktorej hodnota prevyšuje 15.000 eur, medzi fyzickými osobami nepodnikateľmi.

22. Žalovaná 1/ sa snažila vysvetliť dôvody, ktoré mali viesť k uzatvoreniu predmetnej zmluvy o dielo, avšak kroky, ktoré žalovaní podnikali po vyhotovení diela (február 2018) potom, ako si zrejme uvedomili, že stavebníkom je žalovaný 2/ ako fyzická osoba, nedávali žiadny zmysel a logicky na seba nijako nenadväzovali; pričom uvedené rozpory neodstránili ani v samotnom konaní, v ktorom nevysvetlili svoj postup, ktorý viedol k uzatvoreniu zmluvy o dielo v čase, keď už bolo dielo vyhotovené.

23. Neobstojí ani tvrdenie žalovaného 2/, že pred stavebným úradom vystupoval ako konateľ obchodnej spoločnosti ri house s.r.o., o ktorej tvrdil, že práve táto mala byť vlastníkom spornej novostavby. Ako vyplýva zo spisu, spoločnosť ri house s.r.o. vznikla v roku 2016 a konateľovi a spoločníkovi, ktorým bol žalovaný 2/ muselo byť z dovtedajšej činnosti spoločnosti zrejmé, že pokiaľ má v obchodných vzťahoch vystupovať spoločnosť ri house s.r.o., je potrebné aby v nich aj figurovala riadnym označením. V takom prípade mohol za spoločnosť konať konateľ. Ak však v podstatných dokladoch absentovalo označenie obchodnej spoločnosti, nie je možné prijať záver, že žalovaný 2/ vystupoval ako konateľ uvedenej spoločnosti. Z dôkazov nachádzajúcich sa v spise práveže vyplýva, že žalovaný 2/ vystupoval ako fyzická osoba sám za seba. Uvedené vyplýva zo žiadosti o dodatočné povolenie stavby zo dňa 12.02.2018, kde sám žalovaný 2/ v kolónke názov stavebníka (vlastníka stavby) uviedol svoje meno I. B., bez označenia spoločnosti, za ktorú by vystupoval ako konateľ. Žalovaný bol v tom čase vedený v LV aj ako vlastník pozemku, na ktorom bola novostavba postavená. Podľa § 58 ods. 2 stavebného zákona musí stavebník preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo že má k pozemku iné právo podľa § 139 ods. 1 tohto zákona. Žalovaný 2/, ktorý bol stavebníkom a zároveň aj vlastníkom pozemku, nemusel preukazovať iné právo, ktoré má na mysli ustanovenie § 139 ods. 1 zákona. Keďže žalovaný 2/ postavil hrubú stavbu rodinného domu bez stavebného povolenia, prebehlo na stavebnom úrade konanie o dodatočné povolenie stavby podľa § 88a stavebného zákona. Stavebný úrad v uvedenom konaní o dodatočné povolenie stavby koná s vlastníkom stavby, čo vyplýva z ustanovenia § 88a ods. 1, 2, 3 zákona. V danom prípade konal stavebný úrad so žalovaným ako s fyzickou osobou, ktorý bol v zmysle zákona nielen stavebníkom, ale aj vlastníkom stavby, inak by s ním nemohol stavebný úrad konať tak, ako to má na mysli ustanovenie § 88a citovaného zákona. Rovnako zo zápisnice o prejednaní stavebného priestupku (č. I. 357 spisu) vyplýva, že stavebný úrad konal so žalovaným ako s fyzickou osobou. Nebolo chybou stavebného úradu, ako sa to snažili žalovaní pred súdom prvej inštancie prezentovať, že stavebný úrad nezisťoval, kto je vlastníkom stavby. Stavebný úrad konal so stavebníkom (vlastníkom stavby) tak, ako sa sám žalovaný 2/ označil v žiadosti (č. I. 311 spisu) a zároveň konal aj s vlastníkom pozemku, na ktorom sa stavba postavila. Nemal žiadny dôvod zisťovať,

či stavebníkom nie je niekto iný, ako vlastník pozemku. Zodpovednosť predsa bola na žalovanom 2/, a pokiaľ on neuviedol iného stavebníka, ale sám sa za neho označil, stavebný úrad nemal najmenší dôvod spochybňovať stavebníka, ktorý bol zároveň aj vlastníkom pozemku, pretože v opačnom prípade by bolo potrebné dokladovať vzťah stavebníka k pozemku žalovaného 2/.

24. Žalovaní v odvolaní tiež tvrdili, že na výstavbu nehnuteľnosti neboli použité žiadne finančné prostriedky, ktoré by patrili do masy BSM. Nemohlo dôjsť ani k zmiešaniu finančných prostriedkov, keďže všetky náklady na výstavbu a realizáciu stavby znášala spoločnosť ri house s.r.o. Ako už uviedol odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení a následne aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, žalovaní produkovali množstvo listinných dôkazov v podobe výpisov z účtov spoločnosti ri house s.r.o. ako aj faktúr vystavených tejto spoločnosti, ktorými sa snažili preukázať, že stavba bola financovaná práve z prostriedkov tejto spoločnosti a uvedená spoločnosť bola aj jej vlastníkom. Z faktúr, ktoré mali ich tvrdenia o financovaní stavby potvrdiť, vystavených dodávateľmi F. L., AMEXX s.r.o., STAVIVO, s.r.o., STRECHY BRATH, s.r.o., LEGA, a.s. (č. l. 201 spisu), F. M., ALFA-NUM B. J. N., L. L., však vôbec nevyplýva, že súviseli so stavbou sporného drevodому v G.. Tiež z faktúry a predfaktúry spoločnosti LEGA, a.s. (č. l. 174, 192) najskôr vyplývalo, že spoločnosť fakturovala spoločnosti ri house s.r.o. zálohu na materiál rodinného domu v F., hoci neskôr bola vyhotovená nová faktúra (č. l. 193 spisu) s tým, že nešlo o dom v F., ale v G., pričom v tejto faktúre už spoločnosť LEGA, a.s. fakturovala stavebné práce na stavbe RD Laura (nie stavebný materiál), a to s dátumom splatnosti 28.12.2017. Rovnako nedôveryhodne (okrem toho, že vôbec nepreukazuje súvis so spornou stavbou) vyznieva aj faktúra od dodávateľa STRECHY BRATH, s.r.o., keďže strecha mala byť dodaná 02.11.2017, avšak podľa zmluvy o dielo uzavretej medzi LEGA, a.s. a ri house s.r.o. mali byť stavebné práce zahájené až 01.12.2017 a podľa preberacieho protokolu ukončené dňa 14.12.2017. Obdobne je to s faktúrou spoločnosti AMEXX s.r.o. (č. l. 186 spisu), ktorá okrem toho, že vôbec nepreukazuje súvis so spornou stavbou, fakturuje dodanie 5 ks diaľkových ovládačov v celkovej hodnote 1.800 eur, a to v polovici novembra 2017, pričom stavebné práce sa začali až 01.12.2017. Z dôkazov nachádzajúcich sa v spise tiež nie je zrejmé, že dielo bolo riadne zaúčtované v účtovníctve ri house s.r.o. Zo zoznamu vydaných faktúr (č. l. 417 spisu) zase súd zistil, že spoločnosť LEGA, a.s. vystavila spoločnosti ri house s.r.o. faktúry, avšak viacero z nich predchádzalo obdobiu začatia výstavby drevodому v G.. Išlo o faktúry z apríla, mája, júna 2017. Dobropis k faktúre zo dňa 31.12.2016 sa dokonca vzťahuje na práce vykonané koncom roka 2016 na stavbe rodinného domu a garáže v E.. Podľa svedkyne O. E. postavil žalovaný 2/ v obci minimálne 3 domy. Rovnako svedok B. C. L. uviedol, že spolu so žalovaným realizovali asi 2 až 3 domy. Vychádzajúc zo zmluvy o dielo uzavretej medzi LEGA, a.s. a ri house s.r.o. bola dohodnutá cena diela 19.945,50 eura bez DPH. Podľa zmluvy o dielo uzavretej dňa 21.03.2018 medzi žalovanou 1/ a ri house s.r.o. predstavovala cena diela sumu 80.400 eur s DPH. Z predložených troch faktúr ako aj z pohybov na účte spoločnosti ri house s.r.o. je zrejmé, že táto dňa 07.12.2017 uhradila zálohovú platbu vo výške 10.000 eur, dňa 31.01.2018 sumu 5.000 eur a dňa 27.02.2018 vo výške 4.945,40 eura. Podľa zmluvy o dielo zo dňa 30.11.2017 (č. l. 400 spisu) sa zmluvné strany dohodli, že objednávateľ (ri house s.r.o.) poskytne zhotoviteľovi zálohu vo výške 50% ceny diela pred zahájením prác. Z preberacieho protokolu stavebných prác rodinného domu však vyplýva, že stavebné práce boli zahájené skôr (01.12.2017), ako došlo k úhrade zálohy 10.000 eur (07.12.2017). Žalovaní predložili v konaní okrem týchto troch faktúr aj ďalšie faktúry, ktorými sa snažili preukázať, že dielo financovala spoločnosť ri house s.r.o., avšak tieto faktúry tak, ako už odvolací súd uviedol vyššie, nepreukazujú súvis so spornou stavbou a tiež predchádzali zahájeniu stavebných prác drevodому. Žalovaní teda nepreukázali, z akých finančných prostriedkov bola financovaná celá suma diela, keďže nimi predložené vyššie uvádzané dôkazy nepreukazovali, že by súviseli so stavbou sporného rodinného domu tak, ako to v konaní prezentovali.

25. Ak sú na výstavbu použité čo i len z časti finančné prostriedky patriace do BSM, stavba patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaní nepreukázali, že by výstavbu celej nehnuteľnosti financovali len z finančných prostriedkov spoločnosti ri house s.r.o. Bolo na žalovanom 2/, aby preukázal, že výstavbu rodinného domu nefinancoval z prostriedkov patriacich do BSM, resp. preukázal z akých prostriedkov financoval celú stavbu diela, keďže platí, že ak bola stavba postavená za trvania manželstva hoci aj len z časti zo spoločných prostriedkov, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov bez ohľadu na účasť iných osôb pri výstavbe. Ak boli na nadobudnutie nehnuteľnosti použité z časti prostriedky z oddeleného majetku jedného z manželov a z časti prostriedky patriace do ich spoločného majetku, do bezpodielového spoluvlastníctva manželov patrí celá nehnuteľnosť, nie len jej ideálna časť zodpovedajúca hodnote použitých spoločných peňazí. Keďže nehnuteľnosť bola žalovaným 2/ ako stavebníkom a vlastníkom pozemku vyhotovená počas trvania

manželstva, pričom žalovaný 2/ v konaní nepreukázal svoje tvrdenia, že nehnuteľnosť financoval výlučne z finančných prostriedkov spoločnosti ri house s.r.o. alebo zo svojich výlučných prostriedkov, ktoré nepatrili do BSM, je potrebné prijať záver, že nehnuteľnosť patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov žalobkyne a žalovaného 2/, a to bez ohľadu na to, či bola nehnuteľnosť postavená za účelom spoločného bývania v nej, čo žalovaný 2/ spochybňoval. Nie je preto možné sa stotožniť s konštatovaním žalovaných, že súd nezohľadnil zákonné kritéria, ktoré určujú rozsah BSM.

26. Súd prvej inštancie posúdil všetky dôkazy vo vzájomných súvislostiach, a preto nie je dôvodné tvrdenie žalovaných, že boli prehliadnuté listinné dôkazy svedčiace v ich prospech, a že vyhodnotenie listín nezodpovedá ich obsahu. Naopak, boli to práve žalovaní, ktorí na mnohé nimi predložené dôkazy, ktoré svedčali v ich neprospech, a na ktoré poukázal aj odvolací súd vo svojom zrušujúcim uznesení, vôbec nereflektovali a rozpory neobjasnili a neodstránili.

27. Žalovaní tiež namietali, že súd sa nezaoberal rozhodnutiami R 19/1960, R 42/1972, ani nezaujal stanovisko k judikatúre Súdneho dvora EÚ vo veci C-464/01, Johan Gruber v. Bay Wa AG. Bližšie však v odvolaní neobjasnili, a to konkrétne vo vzťahu k prejednávanej veci, či boli toho názoru, že súd nerozhodol v súlade s uvedenými rozhodnutiami, a ak áno, tak v čom sa prípadne odklonil. Viaceré námietky žalovaných v odvolaní boli formulované len veľmi všeobecne, bez jasnej špecifikácie, čo konkrétne odvolatelia namietajú. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie súdu prvej inštancie nevybočuje z rámca rozhodnutí, na ktoré odvolatelia poukázali. Podľa platnej judikatúry a súdnej praxe (vrátane tej, na ktorú poukázali odvolatelia), pri nadobúdaní veci do bezpodielového spoluvlastníctva treba vychádzať zo zásady, že pokiaľ za trvania manželstva bola vec nadobudnutá jednak z prostriedkov, ktoré patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, t. j. zo spoločných prostriedkov a jednak z prostriedkov patriacich výlučne niektorému z manželov (získaných dedením, darovaním a podobne), stáva sa takáto vec predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov. To isté platí aj v prípade, ak by boli na nákup veci použité prostriedky získané z výťažku z predaja veci patriacej do výlučného vlastníctva niektorého z manželov a čiastočne použité spoločné prostriedky bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

28. Žalovaní spochybnili tiež dôveryhodnosť svedkyne O. E., ktorá mala pred pojednávacou miestnosťou komunikovať so žalobkyňou. Vyvodili, že počas tejto komunikácie bola žalobkyňou ovplyvňovaná. Namietali, že OÚ v G. nemal oprávnenie a ani zákonnú povinnosť žalobkyňi sprístupňovať fotografie. Fotografie neboli získané zákonným spôsobom a súd nemal na ne prihliadať. K uvedeným námietkam odvolací súd uvádza, že žalovaní v priebehu celého konania nenamietali, že by išlo o nezákonne získaný dôkaz, tento bol preto v konaní riadne vykonaný v súlade s CSP. Odhliadnuc od fotografií a tiež výpovede svedkyne, ktorú žalovaní spochybňujú len preto, že mala pred pojednávacou miestnosťou komunikovať so žalobkyňou, je v danom prípade najpodstatnejšia predovšetkým tá skutočnosť, že sám žalovaný 2/ v žiadosti o dodatočné povolenie (rozostavanej – skončenej) stavby zo dňa 12.02.2018 ako stavebník (vlastník stavby) v žiadosti uviedol, že na stavbe sú dokončené prvky hrubej stavby. Z uvedenej žiadosti je preto zrejme, že hrubá stavba už dňa 12.02.2018 existovala. Súd prvej inštancie pri závere o existencii hrubej stavby vychádzal najmä zo samotného vyhlásenia žalovaného 2/ v predmetnej žiadosti, ktoré bolo najpodstatnejším dôkazom produkovaným priamo žalovaným 2/. Sami žalovaní vo vyjadrení zo dňa 08.06.2021 (č. l. 394 spisu) uviedli, že podľa zmluvy o dielo zo dňa 30.11.2017 mala spoločnosť LEGA, a.s. vykonať práce na stavbe „konštrukcie obvodových stien, konštrukcie priečok a konštrukcia krovu“ na rodinnom dome LAURA v G., pričom práce boli zahájené 01.12.2017 a ukončené 14.12.2017. Hrubá stavba tak podľa vyjadrení samotných žalovaných existovala dokonca ešte pred februárom 2018.

29. Žalovaní tiež namietali, že nie je pravdou, čo uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku, že „Z LV č. XXXX pre k. ú. J. G. vyplýva, že vlastníkom predmetnej parcely, na ktorej sa mala realizovať výstavba drevodому, je žalobkyňa a žalovaný v 2. rade v podiele 1/1 (BSM).“, pretože v čase realizácie stavby bol vlastníkom predmetnej parcely len žalovaný 2/. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku konštatoval len aktuálny stav, z citovaného odôvodnenia súdu však nevyplýva, že v čase výstavby boli obaja manželia vedení ako bezpodieloví spoluvlastníci, ako sa to snažia prezentovať žalovaní. V súčasnosti však žalobkyňa a žalovaný 2/ figurujú na LV č. XXXX (č. l. 744 spisu) ako bezpodieloví spoluvlastníci pozemku parc. č. XXX/X, na ktorom je rodinný dom postavený, a to na základe rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 7C/99/2018-165 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 6Co/77/2019-234.

30. Poukázali aj na konanie vedené pod sp. zn. 16C/78/2020 pred Okresným súdom Nitra o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v ktorom žalobkyňa žiada vyporiadať aj spornú nehnuteľnosť. Majú za to, že nie je daný naliehavý právny záujem na strane žalobkyne, keďže nie sú splnené podmienky pre postup podľa § 137 písm. c) CSP. Konanie o vyporiadanie BSM nebráni tomu, aby sa viedlo konanie o určenie, že vec patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Túto otázku je možné riešiť aj ako predbežnú v rámci samotného konania o vyporiadání BSM. V danom prípade sa však konanie sp. zn. 7C/39/2019 začalo skôr ako konanie o vyporiadanie BSM, bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, a preto nič nebráni tomu, aby sa vo veci právoplatne rozhodlo, pričom súd v konaní o vyporiadanie BSM bude rozhodnutím, či vec patrí alebo nepatrí do BSM, viazaný. Uvedený postup je v súlade aj so zásadou hospodárnosti konania. Naliehavosť na danom určení je daná, keďže žalobkyňa tvrdí, že vec patrí do BSM, avšak z listu vlastníctva vyplýva niečo iné.

31. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov posúdil odvolanie žalovaných ako neopodstatnené, stotožnil sa so závermi súdu prvej inštancie o dôvodnosti podanej žaloby tak, ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku. Vo všeobecnosti v odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Napadnuté rozhodnutie nevykazuje známky arbitrárnosti a spĺňa všetky náležitosti rozhodnutia zakotvené v § 220 ods. 2 CSP. Preto dovolací súd rozhodnutie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

32. V odvolacom konaní bola úspešná žalobkyňa, preto jej podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP patrí v celom rozsahu náhrada trov vynaložených v tomto štádiu konania. Odvolací súd vzhľadom na to podľa § 396 ods. 1 CSP rozhodol, že žalobkyňa má voči žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých podľa § 252 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).